

مازرونی ها

تیر ماه ۱۳۹۱ برابر با نوروز ماه ۱۵۲۳ تبری / شماره یک

اولین نشریه به زبان مازرونی کهکشان راه شیری

لقور - سوادکوه

صفحه ی ۱۲

مازرونی ها
در اون دنیا

۱۹

انار تیم خزش
سیکای جا

۱۸

بیوگرافی استاد
صدای مازرون

۱۰

لاک تراشی

۷

گزارش جشن
تلی

۱

- ۱ گزارش تصویری جشن تتی
- ۲ گزارش تصویری مازندران در هفته میراث فرهنگی
- ۵ گزارش جشن روز ملی دماوند
- ۶ شعر
- ۷ لاک تراشی - بخش اول
- ۹ پیر بنوته مثال
- ۱۰ آقای صدای مازرون - استاد خوشرو
- ۱۱ واژه خسته
- ۱۲ گردشگری - سوادکوه - لفور
- ۱۷ جشن قید ماه (بیس و شش)
- ۱۸ آشپز خنه - انار تیم غرخس سیکای جا
- ۱۹ مازرونی ها در بهشت و جهنم (طنز)
- ۲۰ داستان رقیه و همسایه ریکا - قسمت اول (طنز)
- ۲۱ جدول (مازرونی)

مازرونی ها

شماره یک / تیر ماه ۱۳۹۱ / نوروز ماه تبری ۱۵۲۳ / رایگان

تهیه و اجرا : تیم مازرونی ها

نویسندگان:

میثم اسلامی ، مریم ظاهرین، محمد پورعلیجان

محسن صالحی ، بهنام نوذری

ویراستار : شهابنگ چاووشی

روابط عمومی : رضا حسینی

همکاران افتخاری این شماره :

رضا دیوسالار، سید جواد صالح نژاد، کارن

شیرمحمدی، احمد نوذری، حسین غلامی

مازرونی ها

تیر ماه ۱۳۹۱ برابر با نوروز ماه ۱۵۲۳ تبری شماره یک

سید محمد

- مازرونی ها
- انار تیم غرخس
- بیوگرافی استاد
- لاک تراشی
- گزارش جشن

شروع کِمّه به نوم جان خدا / که هسه اول و آخر همه کارها

اَهّه! اَهّه!! {صدای صاف هاگردن گلی}

ندومّه از کجه ونه شروع هاکنم! از خدا که پنهنون نیه، از شِما چه پنهنون، نا مه پیر مقاله نویس بیه نامه مارا! اما سلام عرض کمه خدمت شمایی که از بین صِفر ماهنامه ای که به زوون مازرونی هسه، ناچار بیی امه ماهنامه ر انتخاب هاکنی! توفیق اجباری هسه دیگه!:) به قول مه گت بیای زن پیر، همیشه اولین شاب {قدم} سخت ترین شاب {قدم} هسه! عما هم اولین شاب بیتمی! که چه بسا آسیب شدید از ناحیه لوزالمعده و پانکراس بدیمی، سر همین قضیه!:(

خواستمه بوم که انتقاد هاکنین، بدیمی " شال دست گو بیتیم هدائن" هسه!:(همینتا اسّه نمه! اگه توننی اتا تعریف و تمجید هاکنین ماهنامه جا!! لسه! لسه! اصلا جایزه دمه هر کی اتا نکته مثبت ماهنامه جا پیدا هاکنه!:(

تیناری افتخار عما این هسه که اولین ماهنامه درسی به زوون مازرونی کهکشان راه پلنگی در واقع شیری هسمی! این نکته هم بوم، این ماهنامه مفت مفت هسه! فقط هر کس بدینی، فرقی نیکه طرف اشناسینی نشناسینی قد پشتی هم بیه اتا نسخه از ماهنامه وره هادین! بروستن طرف هم اشکال ناینه امه نظر! در راه زنده نگاه داشتن زوون محلی هر کاری هاکنین اشکال ناینه!:(هاشین چچی گمه! طرف دارنه از بازار بورس طلا گپ زنه، شِما بوین: "عجب ماهنامه ای هسه ماهنامه مازرونی ها!" یا بوردی بازار د نفر دارنه شش کیلو کئی اسه چونه زنه، شما بپیرین وشون حرف وسط و بوین "عجب ماهنامه ای هسه، ماهنامه مازرونی ها!"

اما در آخر بوم که امه دست دراز هسه، هر کی خوانه امه نشت دست بییره و بیه دله! عکاس هسی، مقاله نویس هسی، شاعر هسی، سایت داینی، گروه داینی، ترش هلی روشنی و یا ته شغل شریف "اولین کامنت بنویستن" هسه! برو خجالت نکش! عما منتظر می! فقط فقط اتا ایمیل امسه برسین

اما در ادامه ونه بوم که این ماه به خاطر بدقولی ها وزیر امور خارجه چاپن و شورای پول و اقتصاد تانزانیا ماهنامه آته کم دیر آماده بیه! ولی این سفر کش شه سعی کمی که تا ۱۵ ام هر ماه، ماهنامه شمه دست برسه! اما قال ندمی!:(

امضا: "پرسرو ملدش"

انگوس پرسرو ملدش:

پیوند های زیر ر یاد نکنین! اگه عکس، مقاله یا ... مربوط به مازرون دارئی ، امسّه برسین تا ماهنامه دله با شمه نوم به اشتراک بهلیم! شمه خنابدون! گدا بازی در نیارین!))

آدرس پیج ماهنامه " مازرونی ها " در فیسبوک:

<http://www.facebook.com/mazeroniha>

آدرس گروه ماهنامه " مازرونی ها " در فیسبوک :

www.facebook.com/groups/mazeroni

آدرس ویلاگ ماهنامه " مازرونی ها ":

mazeroniha.blogfa.com/

آدرس ایمیل ماهنامه " مازرونی ها ":

mazeroniha@gmail.com

گزارش تصویری از جشن تتی {جشن شکوفه}

✦ خبرنگار اعزامی نشریه "محمد پورعلیجان"

سومین مراسم آیینی «تتی» (جشن شکوفه) مازندرانی در تهران برگزار
بئیّه!

جشن تتی، امسال سومین سال هسه که آخرهای اردیبهشت ماه
برگزار بونه! این جشن به بهانه شکرگذاری خداوند زیبایی ها،
شکوفایی طبیعت اسّه و بهار نارنج و گل های بهاری در منطقه سرسبز
مازندران برگزار بونه! این جشن توسط موسسه فرهنگی هنری پارپیرار
با همکاری انجمن های مازندرانی مقیم تهران، استانداری و اداره کل
فرهنگ و ارشاد اسلامی، میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری،

حوزه هنری استان مازندران، شهردای تهران (معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران و منطقه شش شهرداری) و جمعی از علاقمندان
عرصه فرهنگ و هنر حوزه تبری در روز پنجشنبه مورخ ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۹۱ برابر با ۲۴ دی ۱۵۲۳ تقویم تبری از ساعت ۱۷ لغایت ۲۲
در محل پارک لاله تهران واقع در بلوار کشاورز، تقاطع کارگر برگزار بئیّه! این جشن دله، مراسم مختلفی از قبیل: عروسی نمادین سنتی با لباس
محلی، سرنا نوازی، کشتی محلی، بازی های محلی، موسیقی محلی طالب و زهره (طالب خوانی) اجرا بئیّه! همچنین بازار محلی (پنجشنبه
بازار) هم در حاشیه جشن برگزار بئیّه که ونه دله تونسنی صنایع دستی، محلی خراک، ترشی، آش و .. تهسیه هاکنین! امیدوارمی که این
جشن ها باعث بوه که نسل جدید با آیین ها و مراسم گذشتگان آشنا بون!

تموم دست اندرکاران جشن، چه کیچا چه ریکا، لباس
محلی داشتنه!

چکه سیمای دی

مراسم "سرتاشی مجیمه" یا "مجمه سری"

غرفه استان مازندران - هفته ی میراث فرهنگی

خبرنگار اعزامی نشریه "رضا حسینی"

هفته ی میراث فرهنگی دله نمایشگاهی در مجموعه سعدآباد برگزار بئیته که این نمایشگاه جا ۱۶۰ هزار نفر بازدید هاگردنه! استان مازندران هم اتا غرفه داشته که ونه همه چی عالی بیه. از دکور تا مسئول غرفه! که با حوصله جواب همه سوالات صد تا یه غاز عماره دانه!!)) اما شوربختانه خبری از خیراک های سنتی مازرون دتی بیه!! به وضوح جای خالی کئی پلا احساس بیه!! دی

اما وشون خنابدون! از قدیم گنه کاچی به از هچی!

جشن نشا مازندران

این جشن، تاریخ ۲۵ خرداد برابر با ۲۲ و همین ماه تبری روستای انارور شهرستان نوشهر دله برگزار بیه که ونه دله مراسم نشاسری، نشا سِما، نشا پلا، عروسی نمادین سستی با لباس محلی، سرنا نوازی، کشتی محلی، بازی های محلی، بندبازی (ریسمان باز)، موسیقی و اشعار محلی اجرا بیه! از جالب ترین بخش این جشن، تهیه و توزیع دو آش بین حضار بیه!!))

عکس: تارنمای "مازندنومه"

پیر سیروملداس: خبرنگار آیه بتیمن! گند یه بکرده! اون هم مراسم نَدیّه، اتا دو آش بَدیّه!

اولین دوره مسابقات "جونکا سره"

خبرنگار اعزامی نشریه "بهرام نودری"

این مسابقات در ۱۹ خرداد ماه در ارتفاعات "اسب خنی - بابل" برگزار بیه. با اینکه مسافت دور بیه و اطلاع رسانی آنچنانی هم نثیه ولی تومی بویم که مردم استقبال ها کردند! لازم به ذکر هسه امه وظیفه اطلاع رسانی هسه و کاری با نفس خار یا زار بودن این مسابقات نارمی! اتا وارامه گزارش به سازمان دفاع از حقوق حیوانات ندین!!)) به برنده چهار سکه بهار آزادی هدانه! ایبتا تصویر هم مربوط به برنده مسابقات بونه!

پرسیرو ملداس بدنساز: لامصب عجب عضله ی "بای سپسی" داینه!!))

ششمین جشن روز ملی دماوند برگزار بشیه

خبرنگار اعزامی نشریه "محمد پورعلیجان"

به گزارش ایسنا، شرکت‌کنندگانی که استان‌های تهران و مازنداران جا این جشن اسنه بمونه، قبل از شروع جشن، کوه تاریخی «بچه دماوند» پلی، حلقه‌ی انسانی شکل هدانه و به آسیبی که انا شرکت آب معدنی این کوه زنه اعتراض هاگردنه.

ششمین جشن روز ملی دماوند دله، بعد سخنانی‌های عباس محمدی - مدیرعامل انجمن کوه‌نوردان ایران - و بقراط - نماینده‌ی انجمن دوست‌داران قله‌ی دماوند - و شعرخوانی انا از شاعران زن دریاره‌ی دماوند، منصورنژاد - رییس شورای شهر رینه - دریاره‌ی مشکلات شهر رینه و قله‌ی دماوند گپ بزوئه.

دکتر اسماعیل کهرم هم دریاره‌ی تخریب‌هایی که در این قله درحال وقوع هسه، انتقادهایی را مطرح ها کرده و به این نکته اشاره ها کرده که: "در سال ۷۰ بنده پیش بینی ها کرده که اگه این سدها در مسیر رودهای منتهی به دریچه ارومیه بسات بوئه، این دریچه خشک بونه. اما خله ها گتنه که، دریچه ای به این وسعت مگه خشک بونه؟؟ باور نکرده!! ولی ارومیه خشک بشیه! امروز هم گمه، اگه این بهره برداری ها کوه دماوند جا ادامه پیدا هاکنه، انا روز دماوند هم نابود بونه."

در ادامه ناترینگی به مسئولین به خصوص رئیس محیط زیست بزوئه و بته: "بیر سیبری به عنوان بیر مازندران خواسی به مردم قالب هاکنی که بمرده، آبی دره این کار کئی، حیات وحش میانکاله که حیات وحش شنه، جواز پالایشگاه هدائی. خوانی تموم کارهایی که هاگردی مردم فراموش هاکنن؟ خوانی ته نوم دماوند واری جاودانه بوئه؟ تموم امکاناتی که دابنی به کار بو، دماوند از پایین تا بالا حفاظت شده اعلام هاکن. مردم ایتر خوانه. شما به عنوان مسئولین نونه مردم پیش حرکت هاکنین، شما ر بهشتنه این میزهای پشت، که از خواست مردم دفاع هاکنین، بئین مردم پشت حرکت هاکنین."

همچنین محمد درویش - عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سازمان جنگل‌ها و مراتع - در سخنانی هر نوع فعالیت ساخت‌وساز و جاده‌کشی دامنه‌های کوه دماوند دله، محکوم ها کرده و بته: "دماوند فقط انا قله نیه، بلکه نشانه‌ی سرافرازی ایران هسه."

در آخر جشن هم مراسم "آب پاشان" (اتا از رسم‌های ایران باستان که هم‌زمان با جشن تیرگان برگزار بونه) انا ماشین آتش نشانی جا، اجرا بشیه.

شایان ذکر هسه، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری سال ۱۳۸۷ دماوند ر به‌عنوان اولین اثر طبیعی در فهرست آثار ملی کشور ثبت ها کرده.

بهار گرم وارش تیره بَنه
 ابر رز رزِ خونش تیره بَنه
 اون گِدر که سِما سر گینه ویشه
 گل و نوشه خش تیره بَنه

شاعر : استاد بناگر

مردم ره هدامه اِتی تماشا
 شمه شیه دنون و کارومه هِسکا
 خینه ره تش هدامه شیه دَسِ جا
 کلینِ سر اسا دَره کِمِه کا
 نیما یوشیج

ترجمه :

خانه را با دست خود آتش زده ام
 با این کارم مردم را دعوت به تماشا کردم
 اکنون بر خاکستر آن دارم بازی می کنم
 دندان هایم می ریزم و جایش استخوان می کارم!

لاک تراشی - اولین بخش

بهنام نوزی

روستاییان ساکن مناطق جنگلی در گذشته بیشتر نیازهای شه خد راز چو مهیا کردند و در بساتن چو لوازم مهارت خاصی داشته‌اند. استادکاران با استفاده از دار ریشه و دار تنه بدون استفاده هاگردن، ابزار کار امروزی جا، چو ظرف {ظرف چوبی} مثل جوله، گلز، لاک، دونه پاچ، قند چوله، تنباکو چوله، کچه، پلاکر، کنرا، ساتنه. هنر لاک تراشی یک کار ابتکاری هسه و جنگل نشینان با شناختی که از انواع دار دارنه، برای بساتن ایان وسایل، از ریشه و چو دار خاصی استفاده کننه.

بیشترین داری {درختی} که هنر لاک تراشی دله استفاده بونه، افرا، راش، ملج، توسکا، ممرز، کینس، شار، نمودار و انجیلی هسه. البته بستگی به اون وسیله هم داینه! مثلا برای بساتن جوله نتونی از کنس چو استفاده هاکنی! چون معمولا کنس آنه گت نئونهد! در عوض کنس چو شه خد راس کینه و بینه زنه، که مه جا کچه درس هاکنین! همین الان اتاق فرمان جا مه خور بننه که، معمولا کارهای ظریف اسه گلابی چوی جا استفاده کننه.

ظروفی که دار ریشه جا درس بونه سوک تر {سبک تر} و در مقابل سرما و گرما مقاوم تر هسنه و ترک نینه، و در اثر ضربه به راحتی نشکینه. لاک تراشان اعتقاد دارنه که این ظروف، اگر خار نگهداری بوه، وشون عمر مفید کم کم {حداقل} بالای صد سال هسه.

قدیم لاک تراشان لوازم مورد نیاز شه سره، ر ریشه پایینی {تحتانی} دار جا که اتا شیب کم جا خاک دله نفوذ کرده، تاشینه، و وشون عقیده این بیه که، چون این نوع ریشه، کمتر ورف و وارش بدینه، ظرف و ظروف بساتن اسه خله خارنه.

این صفحه دله مشاغل سنتی ر شیمسه معرفی کتی! شروع اسه "لاک تراشی" انتخاب هاگردمی! که از مشاغل مهم قدیم بیه! که در چند بخش گت و کچیک این کار شیمسه ایارمی!

لاک تراشی در مناطق روستایی و جنگلی مورد توجه پیشه وران هنرمند بیه و وسایل مختلف وشون براساس نیاز زندگی روزمره رشد هاگرده.

ابزاری که در لاک تراشی دله مورد استفاده قرار گینه به چند گروه تقسیم بونه :

۱- ابزار مربوط به بُورئِن {برش}:

تور {تبر}: اولین و مهمترین ابزار کار هنرمند لاک تراش تور هسه! که قطع هاگردن شاخه و دار تنه و فرم های اولیه هدائن اِسّه استفاده بونه! وقتی که استاد لاک تراش ابزار دیگری ناره، همه ی مراحل کار شامل برش ، تراش و بتاشین با تور انجام دِنه!

همچنین کف ظروفی مثل جوله مورد استفاده قرار گینه.
*رنده: ابزاری هسه با بدنه چوبی و تیغه ی تیز فولادی که بتاشین و نازک هاگردن وسایلی با سطوح کشیده مثل " دست چو" {عصا} مورد استفاده قرار گینه! که شکل زیر ویننی!

۲- ابزار مربوط به بتاشین {تراش}:

*تیشه: ابزاری هسه که نازک هاگردن و جوله هاگردن اِسّه مورد استفاده قرار گینه. شامل:

۱- راست تیشه ۲- کج تیشه .

*مُتکُل motkol: ابزاری هسه، تیشه واری با تیغه ی

بلندتر که بتاشین ظروف دله مثل خرد خوار

(xerdexâr) مورد استفاده قرار گینه.

*رِخ گیر (rex gir): ابزاری هسه، که انا تیغه ی

فولادی با لبه ی برنده داینه که بتاشین و نازک هاگردن

ظروف دله ، مثل لاک و جوله « gule » مورد استفاده

قرار گینه!

*دِله گیر dele gir: ابزاری هسه که انا تیغه ی فلزی

منحنی شکل داینه که بتاشین ظروف دله گرد و منحنی و

*چوب ساب: ابزاری هسه فلزی با سطح زبر و در اشکال مختلف که بتاشین و شکل هداین به محصولات مختلف مورد استفاده قرار گینه!

! ظاهرا مه وقت تموم بیئه! سردبیر شه خِد دره کِشینه !اگه عمری

باقی بیه، ماه بعد بقیه این مطلب ، شِمِسّه گمی!

پایان بخش اول - لاک تراشی ادامه داینه

مریم ظاهربین

پیر بثوته مثال :

هر گوئی که ورزا نثونه

ترجمه : هر گاوی که گاو نر { مخصوص کار } نخواهد شد!

برابر پارسی: هر گردی که گردو نیست

برابر انگلیسی: All that glitters is not gold.

پیر بثوته مثال :

اسا که هر انه ، پر انه

برابر پارسی: وقتی که می آید پشت سر هم می آید

برابر انگلیسی : misfortunes never come singly

ابوالحسن خوشرو

متولد : ۱۳۲۵

محل تولد : قائمشهر، روستای ساروکلا

تحصیلات : فارغ التحصیل هنرستان موسیقی تهران

وضعیت : متأهل

ساکن : قایم شهر

شروع فعالیت هنری : ۱۳۳۹

از کوچکی لله زوئه و برای تکمیل شه دانش موسیقی

از هنرستان موسیقی تهران فارغ التحصیل بیئه. درسال

۱۳۳۹ گروه موسیقی تشکیل هدائه، وازسال ۱۳۴۵ با رادیو مرکز

استان همکاری ها کرده و با تشکیل گروه موسیقی روجا "ستاره

صبح" درسال ۱۳۵۰ شه فعالیت هنری ر گسترش هدائه .

سرپرستی گروه امیرپازواری ر بعهده داشته و به عنوان خواننده و

نوازنده لله وا درمازندان (ناحیه مرکزی) مشهور بیئه. آلبوم

های کوچ ،مشتی، حامد ،هژیر سلطان ،نرگس جار، شوار، تش سما

،رقص های مازندان ومادرمه از آثار او هسه.

شرکت در جشنواره های آئینه و آواز، حماسی و نواحی کرمان ،

ودیگر جشنواره های بین المللی نظیر جشنواره موتسترآلمان

واجرا در برنامه ی ترقه از دیگر فعالیت های هنری و هسه که

درهمه اوتان جایزه ی نوازنده وخواننده ی برتر و لوح سپاس

دریافت ها کرده . این هنرمند نامور در اجرای کیجا جانها و

آوازهای مازرونی و تلفیقی از شیوه های قدیم استادون و شه

سبک ولحن رارایه کُنه و این ویژگی ، و ر دیگران جا متمایز و

برجسته ها کرده .

مازندرانی	تلفظ	فارسی
آغوز چکه	aaghoos chekke	مغز گردو
آغوز ولگ	aaghoos valg	برگ درخت گردو
آغوز چین	aaghoos chin	کسی که محصول گردو را برداشت کند گردوچین
آغوز چین ما	aaghoos chine maa	زمان رسیدن محصول گردو و برداشت آن
آغوز چینی	aaghoos chini	چیدن گردو که با همکاری خانواده و نزدیکان صورت پذیرد
آغوز حلوا	aaghoos helvaa	حلوا گردویی مغزگردوی ساییده با ترکیبی از آرد برنج، روغن، گلاب ...
آغوز خارش	aaghoos Khaaresh	خورشت فسسنجان
آغوز دار	aaghoos daar	درخت گردو
آغوز دار بن	aaghoos daar ben	زیر درخت گردو
آغوز دله	aaghoos dele	مغز گردو
آغوز رسی	aaghoos resi	رشته های مخروطی شکل که در فصل بهار بر درخت گردو ظاهر شده
آغوز روش	aaghoos rosh	کسی که با چوبی بند گردو را از درخت پایین ریزد
آغوز روشا	aaghoos roshaa	چوبی بلند که با آن گردو را از درخت پایین ریزند
آغوز زرم	aaghoos zarm	پوست سبز گردو
آغوز شل	aaghoos shel	نهال گردو
آغوز کا	aaghoos kaa	نوعی بازی با گردو که دو یا چند گردو را روی هم سوار کنند
آغوز کِل	aaghoos kel	یک دانه گردو از دو عدد گردو

دهستان لفور یا لپور شامل ۳۰ روستا به مرکزیت روستای شارقلت هسه. لفور گذشته ی تاریخی با ارزشی داینه. این منطقه مقر فرماندهی خاندان قارن و مرکز حکومت ونداد هرمز و ونه وچه زامازیار قانونودی بیه که علیه خلفای عباسی قیام هاگردنه.

اقتصاد قدیم مردم لفور بیشتر دامداری، کشاورزی و صنایع دستی بیه که امروز روز (با توجه به مهاجرت جون ها به شهر) این مشاغل هم اون قدیم رنگ و ب ر ناینه! چتی بوّه، زنگ و تال و جونکا چمر و چپون لله وا ربشنوئی! شیب طبیعی زمین جنگل تا رودخنه با هنرنمایی و کوشش کشاورزان لفور پلکان هایی بساتنه که کادر دوربین از ثبت و انعکاس این منظره ناتوان هسه. لفور توّمی سرزمین "شالیزارهای پلکانی" و "نفاها" ونگ هادیم و از طرفی این سرزمین مقر خاندان قارنوندیان بیه که ونه نوم تاریخی ر توّمی "سرزمین اسپهبدان قارنوندی" بهلیم! صنایع دستی لفور، لاک تراشی، جاجیم بافی، چته بافی که شهرت جهانی داینه و اوشم هسه! [1]

باستان شناسان، کاوش هایی منطقه گورستان دله هاگردنه و به این نتیجه برسینه که حدود ۳ هزار سال قدمت داینه و موفق به کشف سه تدفین منحصر به فرد از دوره عصر آهن (۱۵۰۰ تا ۵۵۰ پیش از میلاد) در این گورستان بینه.

کشف گوشواره های طلا و نقره و اجساد ی که اتا سفالی جای دله دفن هاگرد بینه، از جمله یافته های باستان شناسی در این گورستان بیه! همچنین این گورستان دله

اجساد ی پیدا بّیه که به نژاد هایپر دولیکو سفال (سردرازهای کامل) مشهور هسنه و شایان ذکر هسه این نژاد دیگه مازندران دله مشاهده نئونه! پرسرو ملدش : همین "سردراز کامل" کم داشت می مازرون دله!))

- سد البرز

ارتفاع این سد از پی ۷۸ و طول تاج ۸۳۸ متر و عرض تاج ۱۲ متر بونه! حجم مخزن این سد ۱۵۰ میلیون مترمکعب هسه. راه دسترسی های متفاوتی داینه که البته ایتا اتا امر طبیعی هسه ولی راه معمول آدرس زیر هسه:

کهکشان راه شیری - کره زمین - مازندران - شیرگاه - وقتی به میدون شیرگاه برسینی، خر سر به سمت راست کج کننی و یازده کیلومتر ادامه مسیر دنی! اتا رسنی به اتا سه راه، سه راه شیردار کلا - اسا این مسیر به سمت چپ شونی و آنه شونی که به سد برسین!

در طول مسیر خله جاها روهار {رود خینه} و جاده با هم هم مسیر بونه که تماشای و خالی از لطف نیه! فقط اتا نکته، مایحتاج قبل از برسین به لغور تهیه هاکنین، چون سد پلی هنوز امکانات آنچنانی وجود ناینه! این سد دله تلاجی، کپور و اورنج بعنوان ماهی بومی دره، که علاقمندان توننه ماهی گیری هم هاکنن!!! از نظر من اشکال ناینه! دی

عکس: کارن شیرمحمدی
سد البرز - نمای جنوبی

- آبشار گزو

از دیگر دیدنی‌ها منطقه، این آبشار هسه که ونه بلندی ۳۲ متر بونه، که در دل جنگلهای لفور دره. البته نیاز به راهنمای محلی داینه، شه نشوئین گوم و گور بونی.

عکس: سید جواد صالح نژاد - آبشار گزو

دوربین: Fuji Film- FinePixJ150W

فاصله کانونی: ۵ mm

سرعت شاتر: 1/60

دیافراگم: f/3.3

ایزو: ۲۰۰

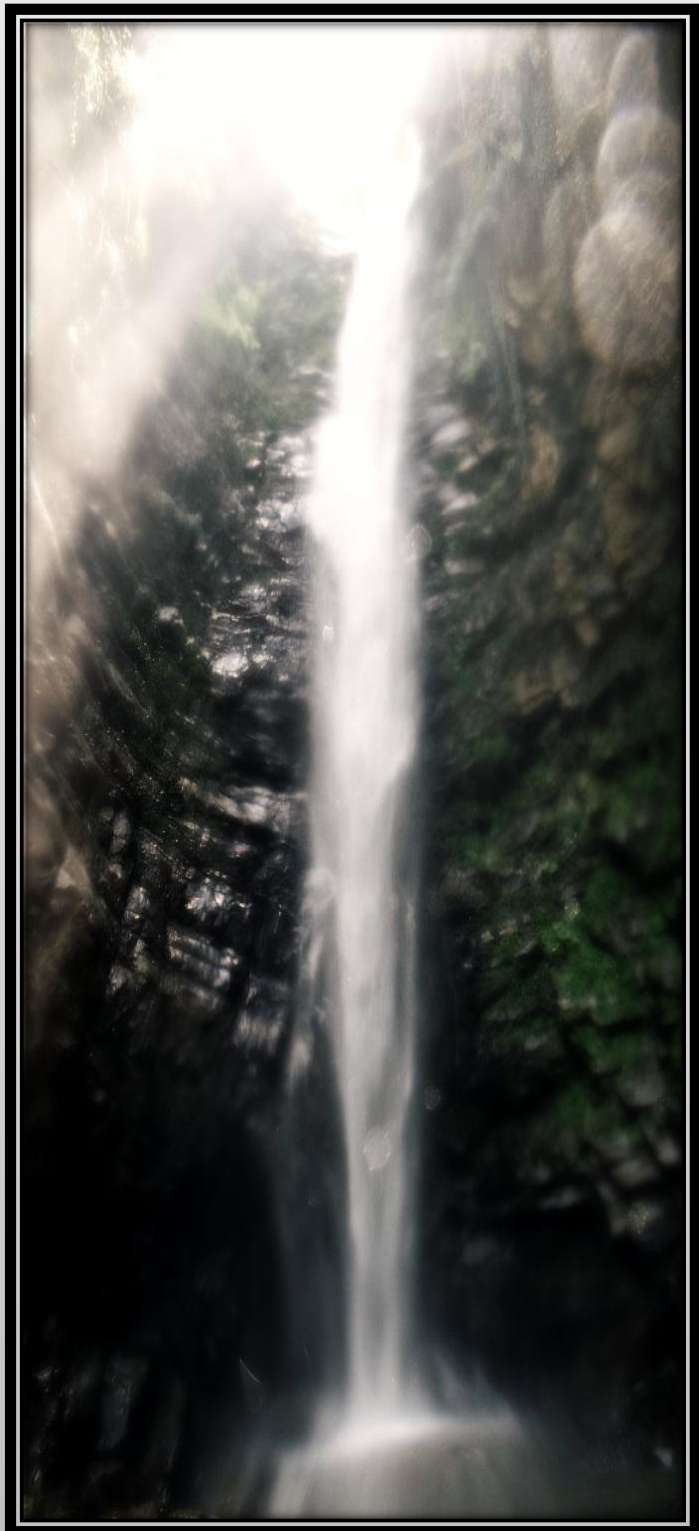
پرسرو ملداس: فقط وجه و پیرزنا و پیرمردی نَورین! وگرنه

مجبور بونی وشون دوش هائیرین!

مسئول "صفحه گردشگری": ته اینجه چیکار کئی؟

اووووف!!

پرسرو ملداس: ۱۴ صفحه حرف نزومه! داشته پاره بیمه! دی

- معماری روستاها

در ادامه وِنه بوم که معماری روستاها هم در نوع خودش جالب هسه . خله از خنه ها قدیمی بسات هسه و پیدا ها کردن خنه هایی با ۷۰ حتی ۱۰۰ سال قدمت کارِ سختی نیه!

عکس: محمد پورعلیچان - روستای گالش کلا

عکس: بهنام نوذری
روستای میراکلا

–ییلاقات لفور

مردمان لفور هم مثل بقیه مناطق مازندران که دامدار بینه، ییلاق و قشلاق کردند! از ییلاقات لفور تومی روستای "گردنه سر"، "اسبوکلا"، "اسپرز"، "لاکوم"، "نیجاریکلا"، "لرزنه"، "سرین" و اشاره هاکنیم!

عکس: احمد نوذری – روستای گردنه سر

ابتتا ر آخر گمه ولی اصلا کم اهمیت نیه، عاجزانه
تقاضا کمه طبیعت آسیب نزنین! آشغال نشینین!
وجه که نینی! انا جور بهره بورین که فردا پس
فردا هم قابل استفاده بوئه!

عکس: حسین غلامی – روستای اسبوکلا

منابع:

۱: کتاب «سوادکوه سرزمین خورشید» اثر "احمد باوند

سوادکوهی" انتشارات شلفین ساری

۲: تارنمای "خبرگزاری میراث فرهنگی" chn.ir

۳: نگارنده (کله!)

آیین سنتی ۲۶ عید ماه

برپایی بازارهای سنتی از قدیم در جشن مردگان مرسوم بیه و مردم بومی محصولات، ابزار آلات کشاورزی و صنایع دستی و

هر سال دربخشهای مرکزی مازندران (سوادکوه، آمل، بابل، قائمشهر) جشن «مردگان» یا جشن «مردگون عید» برگزار بونه! قدرت تیم های کشتی مازندران لوچور و نه همین جشن دله بوبین!

مردم سوادکوه، از قدیم تا اسا معتقد هسنه که بیست و ششم نوروز ماه که امروزه برابر هسه با بیست و هشتم تیر ماه، روز پیروزی فریدون شاه بر ضحاک هسه. که این روز ر «عید ماه بیست شش» یا «بیست و شش» گنه!

تولیدات محلی مثل کرک، سیکا، گو راغون، خیک پنیر و .. روشنه!

از اونجه که تموم این وقایع تاریخی _ اسطوره ای در این منطقه از مازندران اتفاق دکنه، سوادکوهی ها این روز را از هزاران سال پیش، گرامی دارنه.

در بعضی از روستاهای سوادکوه، مثل «کچید» در شهر زیراب از قدیم، رسم هسه که نماشون چند نفر از محله مرد مرد به نمایندگی از دیگران سرکشی اسنه به شالیزارها شوننه و مژده سر بکشین بینج ر مردم دنه! مردم محله بعد از بشنوسن این خیش خبر، اتا جا جمع بونه و جشن گیرنه! این جشن، «جشن شالی» گنه!

مردم سوادکوه به یاد شه شهدا که هزاران سال پیش در جنگی بر ضد ضحاک که نماد آدم بد و اجنبی بیه، شهید بینه، این روز دله شه مردگون مزار سر شوننه و شمع یا سوچو (مشعل چوبی) روشن کننه و ضحاک پیر و مار مورد عنایت قرار دنه! (لعنت کننه!)

این جشن در مناطق مختلف مازندران از جمله امامزاده حسن در منطقه الاشت سوادکوه با شکوه برپا بونه و مردم از اقصی نقاط مازندران و علاقه مندان به آیین های سنتی از سراسر کشور به این محل انه و در هر چه پرشورتر ها کردن این مراسم سهیم بونه.

پرسرو ملدش: اِهه! مه دل خار بیئه! ته بی! دی

محمد پورعلیجان

"علی برزگر"، کارشناس مردم شناسی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مازندران بر این باور هسه که: «همزمان با هجوم آریایی ها به ساکنان اولیه تبرستان که نژاد تپیورها و ماردها بینه، ساکنان این منطقه شه سرزمین جا دفاع ها کردند و بعضی وقتها مجبور بینه که کوه ها و قله ها سمت بورن. همیتا اسنه قله های سواد و یا دماوند واری مورد قداست قرار بیته و هنوز هم با گذشت سالیان سال مردم منطقه این قله های رو تعصب دارنه.

منابع:

۱: کتاب «فرهنگ و آداب و رسوم سوادکوه» اثر فریده یوسفی

۲: تارنمای www.parpirar.org/

انارتیم خورش سیکای جا

مریم ظاهرین

کتارنی توننی اتا کم شکر انارتیم بزنین. نمک و گهماری هم شه و نه میزان هکنین.

لطفاً به نکات زیر توجه هکنین:

ستاد آشپچی تقدیم کنه:

مواد لازم:

سیکا (فرقی نکنه اسرائیلی یا محلی) آتا
 انارتیم (خشک یا تر) دتا میس سر پُر
 پیاز دتا متوسط
 راغون، نمک و گرماری به مقدار لازم

اول سیکا ره کلی جا گیرنی (البته اگه اسرائیلی هسه زیاد سخت نیه اتا شیرجه لازمه، اما اگه محلیه بی خون بهی و نه بیتن ساخته) بعد از اینکه سیکا ره بیتنی رو به قبله وره کشنی. در مرحله بعد کله ره تش کیننی اتا لوه او گرم کننی، سیکا ره النی و نه دله تا و نه پر خیس بخره بعدش و نه پر کیننی و و نه اشکم خالی کیننی) و نه خسینگنه و دل و جیگرهم دکل دم ندین، در مراحل بعد گمی که چه نونه دم هدین) خالان موقعی هسه که و نه سیکا ره بل هدین تا کاملاً و نه پر بسوت باوه. اتا لوه دله چن تا کچه راغون کیننی و النی تا گرم باوه.

در ادامه سیکا ره نمک و گهماری زنی و بسم الله کیننی راغون دله النی، بعد از اینکه سیکا سرخ بیه و نه النی اتا لوه دله، او کیننی تا کله بالا خار خار بیچه، مدت زمان پخت برای سیکا خارجی حداقل ۴ ساعت هسه.

اسا شومی انارتیم سر وقت نیم ساعت کاردارنه سیکا کاملاً بیچه، پیاز ره نگینی رز هکنین با همون راغونی که سیکا ره و نه دله سرخ هکردنی و نه داغ هکنین تا سیکا مزه ره بیره. بعد انارتیم و نه دله اضافه هکنین اتی هفت هشت دقیقه ای تفت هدین بعد همون اویی که سیکا و نه دله پته ره کیننی انارتیم دله چنتا کول که بخورده و نه دکنین سیکا ور. ترشی و شیرینی این غذا به شیمه ذایقه بستگی دارنه اگه ترش کتارنی که هیچی، اما اگه شیرین

۱. هیچ وقت آتا ربع کار دارنه ظهر به فکر سیکا درس هکردن نکین چون سیکا بیچنه و رسوایی ر سگ نخرنه (ستاد شی مار گیری)
 ۲. هیچ وقت پیاز درشت درشت رز نکین تا خدایی نکرده خورش دله معلوم باوه (ستاد شی مار گیری)
 ۳. لازم به ذکر هسه توننی سیکا دل و جیگر و خسینگنه ره سرخ هکنین تا سیکا بیچه، هدین و چه بخره (ستاد حمایت از سیک و سمرون)
 ۴. و چه گفت بخره، شه خرمی و (ستاد حمایت از دله بتیمها)
 ۵. توننی از قند خاکه به جای شکر استفاده هکنین خشمزه تر بونه (همکاری مشترک ستاد کدبانو گیری و ستاد حمایت از شیرین کتارها)
- پر سروملدش: ستاد چه خوره؟؟ یقین دسر هم "ستاد پته" هسه!))

جبرئیل گینه : آقا ظاهرا ته سر خله شلوغه؟ شیطان اتا آه کشینه و گینه : نئو که مه دل خــــونه ... این مازرونی ها مه چش آسلی در بیاردنه، شو و روز مسّه نهشتینه! تاشه رو ر گردمه (رویم را بر می گردانم)، اتا جا ر تش زئنه! تا د ماه پیش اینجه هر روز چهارشنبه سوری و تش کــــایه !! ... حالا هم که ... ای داد و بیدا!! خــــدا مره بکوش راحت هاکن!! ریکا نکن!! تره گمه!! جبرئیل جان! من بورم، وشون درنه تش خاموش کئنه، ونه جا کولر گازی بهلن...:))

پ.ن:روایت هسه که این تابلو جهنم در سر بنویشت!!:))

گینه اتا روز جبرئیل شونه، خدا پلی که شکایت هاکنه : بئوته ، آخه خدا این چه وضعی هسه؟ اما چند تا مازرونی بهشت دله دارمی، فکر کئنه بمونه شه پیر سره! به جای اینکه اسپه لباس دپوشن، مارک دار لباس پوشینه! هیچ کمیتا شه بال جا استفاده نکئنه و گینه که اما بی بنز و بی ام و هیچ جا نشومی! مه بوق هم بیتنه، مره ندنه ... اتا از وشون مه جا د ماه پیش قرض بیتنه، بورده دیگه اینوری نمو!! آقا من حسه بیمه، چنه ونه بهشت شاجه (سازه) بزیم، امروز تمیز کمه ، فردا تخمه پوست و پرتخال پوست شئنه! من حتی بدیمه ، کاسیی کئنه، حلقه های شه سر بالا روشنه (می فروشند)! خدا بته : جبرئیل جان، مازرونی ها هم مه و چون هسنه، بهشت هم مه و چون شینه! اینها هم که بتی خله بد نیه!! بور اتا زنگ شیطان اسه بز، تا بفهمی درد سر چچی ر گینه!!

جبرئیل شونه، شیطان اسه زنگ زنه ، دسه بار شونه پیغوم گیر سر، تا بالاخره شیطان نفس نفس زنان جواب دنه: جهنم بفرمین؟؟

از پذیرفتن مازرونی ها جدا معذورمی!

جان رفقون عزیز داستان از اونجه شروع بونه که.... نا بهتره قبل از اینکه داستان شروع هکنم شخصیت‌های داستان شمه و سَه معرفتی هکنم حاجی: گرم سر، بی کله و شیرین کنار، عادت دارنه که هر صواحي چایی شیرین بخره، غذا بخردن دله خله پرک چین هسه و ونه ادا اطوار خله زیاده ولی ونه دل دله هیچی دنیه

آیی و بموئه! خا داشته گنمه!

حاج خانم: هنری جز بسوزین غذا ندارنه، هتل مَس و ونه بارزترین ویژگی اینه که شه کیجا (رقیه) سر دله زَنه و وره چس خن کینه رقیه: زبون دار و بَشِس چش، عاشق کرک و جندیکا غذا هدائن و خله خنی سر، اتا تلا دارنه که خله وره دوس دارنه

همسایه ریکا: خله رَحِم (مهربون)، بی سرزبون، ائی که هرچی ونه سر دله بزنی ونه مَع در نینه ☺ همسایه زنا: شیرزن، قد دره وره خرنه بعضی موقع ضرب قد خنی دم وسنه، مخالف سرسخت

رقیه و معتقد به این پیربئوته مثال که " کیجا وچه ونه هفتا همسایه سره کار هکنه"

زینب: هنری، کدبانو، مظلوم وچه، اسیر گو دوشی، رقیه رفق و البته رقیب سرسخت رقیه وسه محسوب بونه

و اما داستان از اونجه شروع بونه که اتا روز از روزها نا بخشنی مثل همه روزها

حاجی: وه چی چیه درس هکردی! حیف تیه! نازنین طارم دونه ره بیتی شرت خمیرهکردی، سیکا چه نپته؟ انارتیم چه آنه ترش سرکه بیه؟

حاج خانم: این همه سال یعنی مه دل آرزو بمونسه اتا بار غذا سفره سر بیه و ته حرف نشنوئم، خدا بیامرز پر، اسا مگه ته مار و خواخرون آشپچی چطی هسه؟ همین پی روز، ته خواخردی بیمارستان جا مرخص بیه کا!

حاجی: ای ته مه خواخرد حرف بزویی.....

نگارنده: بله جان رفقون درگیری بین حاجی و حاج خانم بالا گیرنه و حاجی هم که ید طولایی در دمبدائن لوه به سمت حیاط دارنه لوه ره کفتل کینه و از اونجه ای که حاجی این کار از عنفوان جوانی انجام دا، ونه کفتلهای برد خله زیاد بیه به طوری که تازگی ها ونه کفتلها به همسایه سره و بعضی اوقات به همسایه قلم باغ هم رسنه ☺

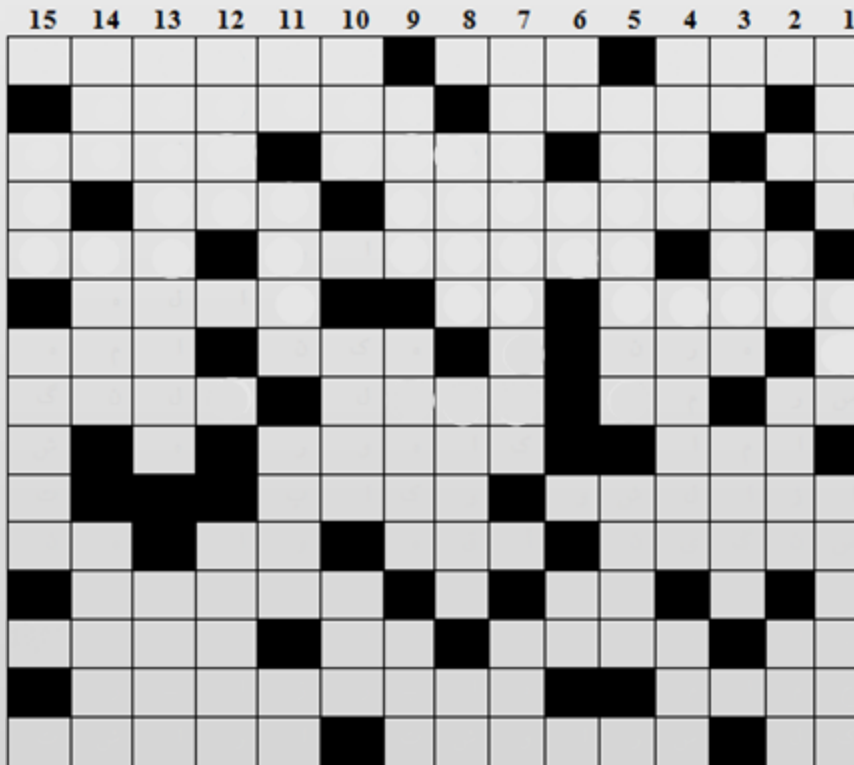
پر بیروملدش: یحتمل مسابقات "کفتل لوه و لاغلی" بوره المپیک، و سالها توئیه تیناری کشور اسه مقام بیاره!))

همسایه ریکا هم که هر روز همین ساعت قلم باغ دله منتظر هسه که لوه کفتل باوه و وه لوه ره بیره بیاره حاجی شون سره تحویل هده تا.... تق تق تق تق.....

حاجی: کیه؟

رقیه آرقیه، ته ره نامه ناهار بخرده په له نشو، پرس بور در وا هکن هارشم، مثل اینکه همسایه ریکا لوه ره بیارده ☺ ☺

این داستان ادامه دارنه...

- 1 افقی
- 2
- 3 ۱: رم کننده - ظرف مسین یا
- 4 پلاستیکی روغن و غیره - با مزه و
- 5 لذیذ ۲: دختر دایی - خرناس ۳:
- 6 فرش حصیر بافت - چربی ، چهل
- 7 - میوه رسیده و پخته شده و آبدار -
- 8 آهوی وارونه ۴: شل و وارفته -
- 9 چپانده ۵: خواب - درخت گردو
- 10 - کتف ، قسمت بالای شانه ۶:
- 11 بهم ریخته و قاطی شده - زشت -
- 12 نرمه ی گوش ۷: نام مرتعی در آمل
- 13 - امر به انجام کاری بدون الف -
- 14 صفت ملکی اول شخص جمع ، مال
- 15

ما ۸: بی حس ، کرخت - پهن یک ساله ی گاو و گوسفند که به صورت کود در آمده باشد - هیزم نیم سوخته و مشتعل - توانایی قدرت ، طاقت ۹: ضمیر فاعلی اول شخص جمع - تورهای بافته شده برای حمل کاه ۱۰: کسی که بتواند همراه گاوآهن زمین را شخم بزند - شال کشتی گیری سستی ۱۱: زن باردار - زشت ، لاغر مردنی و بیحال - باد - خندق ، کنده ۱۲: جن ، موجود خیالی که به زانو آسیب می رساند - سوهانمه ۱۳: پاسخ منفی - از فن های کشتی لوچو که انگشتان حریف را گرفته و با شدت می چرخانند - زاییده ، اولاد - واحد مساحت معادل ده هزارمتر مربع ۱۴: کوفتگی و خستگی ناشی از عادت نکردن به کار - توپ و تشر ۱۵: کچل و بیمو، واحد شمارش گردو - لبریز - نفرین

عمودی

۱: پسر - بسته شده - اشکال تنفسی پس از گریه ۲: خوب - دزد و راه زن - شهری در مازندران ۳: دوغ وارونه - لب و لوچه ، لب پایینی - گاو ماده ۴: آدم شیرین عقل - راه مورب و میان بر - گوساله دو ساله ۵: سنگ انداز - آشنا ۶: دزد - حالت چشم از حذقه در آمده - تخته چوبی که برای پوشش شیروانی خانه های قدیمی از آن استفاده میشد ۷: پا برهنه و بی لباس - کیود رنگ ۸: چابک ، تند و تیز - روسری بزرگ چهارگوشه - خرس ۹: یوغ اسب یا گاو نر شخمی - سسکه - چوب دست مخصوص چوپان وارونه ۱۰: آدم حقه باز و مرموز - نانی که زیر خاکستر گرم اجاق پخته شود - درخت ۱۱: احساس گرسنگی و ضعف - سوزن - فرد تندرو و چالاک - روغن مانده در داخل تلم ۱۲: اندوه و ماتم و همچنین نام رودخانه ای معروف در مازندران - اینجاها ۱۳: فضول و خیر چین - نوعی آش ۱۴: نام گاوی که دور چشم آن سیاه باشد - بهمن - طتاب کوتاه و باریک وارونه ۱۵: ترکه ، چوب نازک - گزیدن

فاش اهلمه هر کی انتقاد و پیشنهاد داره ولی از عما دریغ هاکنه! امه همکارون ماهی اتا گونی طارم دونه و اتا گت بایه ماست و دِ
تا کئی گیرنه که به شمه انقادات گوش هاکنن و شمه پیشنهادات عمل هاکنن! به سر سردبیر اگه بخوام درو بوم!))
{پرسیرو ملداهش}

آدرس پیج ماهنامه "مازرونی ها" در فیسبوک:

<http://www.facebook.com/mazeroniha>

آدرس گروه ماهنامه "مازرونی ها" در فیسبوک :

www.facebook.com/groups/mazeroni

آدرس ویلاگ ماهنامه "مازرونی ها":

mazeroniha.blogfa.com/

آدرس ایمیل ماهنامه "مازرونی ها":

mazeroniha@gmail.com

